

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО
ТРАНСПОРТУ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання вченої ради
Українського державного університету
залізничного транспорту

«29» березня 2016 р. № 3

(В редакції після перегляду.

Протокол засідання вченої ради
Українського державного університету
залізничного транспорту

«22» березня 2024 р. № 3)

Внесено
2024/2025 навчального року
Пректор
Сергій ПАНЧЕНКО

**ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА»**

**ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ
СТУПІНЬ**

**05 Соціальні та поведінкові науки
051 Економіка
3-й
доктор філософії**

Харків – 2024

Преамбула

Законом України «Про вищу освіту» встановлено, що:

1) освітньо-наукова програма – єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів тощо), спрямованих на досягнення передбачених такою програмою результатів навчання, що дає право на отримання визначеної освітньої або освітньої та професійної (професійних) кваліфікації (кваліфікацій);

2) стандарт вищої освіти визначає такі вимоги до освітньої програми:

обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти; вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, та результатів їх навчання;

перелік обов'язкових компетентностей випускника;

нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання;

форми атестації здобувачів вищої освіти;

вимоги до створення освітніх програм підготовки за галуззю знань, двома галузями знань або групою спеціальностей (у стандартах рівня молодшого бакалавра), міждисциплінарних освітньо-наукових програм (у стандартах магістра та доктора філософії);

вимоги професійних стандартів (за їх наявності);

3) освітня програма повинна містити:

перелік освітніх компонентів, їх логічну послідовність;

вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою;

кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані програмні результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти;

4) заклад вищої освіти на підставі відповідної освітньої програми розробляє навчальний план, що визначає перелік та обсяг освітніх компонентів у кредитах ЄКТС, їх логічну послідовність, форми організації освітнього процесу, види та обсяг навчальних занять, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю, що забезпечують досягнення здобувачем відповідного ступеня вищої освіти програмних результатів навчання.

Освітньо-наукову програму «Економіка підприємства» в редакції після перегляду:

1) розроблено на основі Стандарту вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальністю 051 Економіка галузі знань 05 – Соціальні та поведінкові науки, затвердженого та введеного в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 10.05.2022 р. № 424, робочою групою кафедри економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом Українського державного університету залізничного транспорту у складі:

- ДИКАНЬ
Володимир Леонідович – професор, завідувач кафедри економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом , доктор екон. наук, керівник групи;
- ТОКМАКОВА
Ірина Василівна – професор кафедри економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом , доктор екон. наук,
- ОВЧИННІКОВА
Вікторія Олексіївна – професор кафедри економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом , доктор екон. наук,

з залученням та врахуванням позицій і потреб таких стейкхолдерів:

- УМАНЕЦЬ
Микола Григорович – директор виконавчий регіональної філії «Південна залізниця» АТ «Укрзалізниця»
- ОСТРОВЕРХ
Роман Миколайович – заступник директора виконавчого регіональної філії "Південна залізниця" з управління персоналом та соціальної політики
- РОДЧЕНКО
Володимир Борисович – Директор KBS, Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна, доктор екон. наук, професор
- ОСТРОВЕРХ
Ганна Євгенівна – голова ради молодих вчених Українського державного університету залізничного транспорту

2) схвалено на засіданні:
кафедри економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом від 29 січня 2024 р. (протокол № 9);
методичну експертизу здійснювала:
науково-методична комісія економічного факультету від 09 лютого 2024 р. (протокол № 6);

вченої ради економічного факультету від 12 лютого 2024 р. (протокол № 6);

3) затверджено на засіданні вченої ради Українського державного університету залізничного транспорту від 22 березня 2024 р. (протокол № 3).

1. Профіль освітньо-наукової програми «Економіка підприємства»

1.1. Загальна характеристика

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень
Ступінь вищої освіти	Доктор філософії
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Обмеження щодо форм навчання	Обмеження відсутні
Форми здобуття освіти	Очна (денна, вечірня) та заочна
Освітня кваліфікація	Доктор філософії з економіки
Кваліфікація в дипломі	Ступінь (рівень) вищої освіти – Доктор філософії Спеціальність – 051 Економіка Освітньо-наукова програма – Економіка підприємства
Опис предметної області	<p><i>Об'єкт:</i> теорія, методологія наукових досліджень, феномени, явища і проблеми сучасних економічних процесів та систем макро- та мікрорівнів.</p> <p><i>Цілі навчання:</i> набуття здатності продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері економіки, у тому числі транспорту, діяльність якого має власну специфіку і потребує застосування прогресивного інструментарію його сталого розвитку з урахуванням інноваційних трендів, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики, що сприятиме розвитку вітчизняної економічної думки та матиме загальнонаціональне (світове) теоретичне та прикладне значення.</p> <p><i>Теоретичний зміст предметної області:</i> загальні закони, закономірності та тенденції соціально-економічного розвитку, мотивація та поведінка суб'єктів ринку; теорії мікро-, макро- і міжнародної економіки; кількісні методи в економічних дослідженнях; інституціональний, міждисциплінарний та історичний аналіз соціально-економічних явищ та процесів; розробка та обґрунтування економічних рішень; регулювання та управління багаторівневими господарськими системами.</p>

	<p><i>Методи, методики та технології</i> методи мікро- та макроекономічних досліджень, комп'ютерного моделювання економічних систем, статистичного аналізу, прогнозування, управління проєктами, цифрові технології, методи і технології науково-педагогічної діяльності.</p> <p><i>Інструменти та обладнання:</i> системи, спеціалізоване програмне забезпечення, прилади та обладнання, необхідні для виконання наукових досліджень у сфері економіки.</p>
Академічні та професійні права випускників	Здобуття наукового ступеня доктора наук та додаткових кваліфікацій у системі освіти дорослих.
Працевлаштування випускників	Працевлаштування на посадах наукових і науково-педагогічних працівників в наукових установах і закладах вищої освіти, інших посадах, що потребують кваліфікації доктора філософії з економіки, зокрема на посадах наукових консультантів, експертів, аналітиків у дослідницьких установах і підрозділах підприємств, установ, організацій.
Кількість семестрів/років навчання	4 / 2 (освітня складова) 8 / 4 (наукова складова)

1.2. Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за освітніми програмами відповідної спеціальності, та їх результатів навчання . Для здобуття ступеня доктора філософії можуть вступати особи, що здобули освітній ступінь магістра. Програма фахових вступних випробувань для осіб, що здобули попередній рівень вищої освіти за іншими спеціальностями повинна передбачати перевірку набуття особою компетентностей та результатів навчання, що визначені стандартом вищої освіти зі спеціальності 051 Економіка для другого (магістерського) рівня вищої освіт

1.3. Кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання освітньо-наукової програми становить 240 кредитів ЄКТС.

Освітньо-наукова програма складається з освітньої та наукової складових. Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі. становить чотири роки.

Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії становить 30-60 кредитів ЄКТС.

1.4. Очікувані програмні результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти

Інтегральна компетентність	Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері економіки, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.	
Загальні компетентності	ЗК 01	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
	ЗК 02	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
	ЗК 03	Здатність працювати в міжнародному контексті
	ЗК 04	Здатність генерувати нові ідеї (креативність)
	ЗК 05	Здатність розв'язувати комплексні проблеми економіки на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК 01	Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей.
	СК 02	Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами
	СК 03	Здатність використовувати сучасні методології, методи та інструменти емпіричних і теоретичних досліджень у сфері економіки, методи комп'ютерного моделювання, сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та науковопедагогічній діяльності
	СК 04	Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти.
	СК 05	Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість

		виконуваних досліджень, у тому числі з питань європейської та євроатлантичної інтеграції.
	СК 06	Здатність обґрунтовувати та готувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей розвитку соціально-економічних систем і процесів із застосуванням математичних методів та моделей
	СК 07	Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні наукові проєкти в економіці та дотичні до неї міждисциплінарні підходи, проявляти лідерство та відповідальність при їх реалізації; комерціалізувати результати наукових досліджень та забезпечувати дотримання прав інтелектуальної власності.

Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, управління соціально-економічними системами і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку.

РН02. Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, створювати нові знання у сфері економіки з метою досягнення економічного та соціального розвитку в умовах глобалізації.

РН03. Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічних процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у економіці та дотичних міждисциплінарних напрямках.

РН04. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу великих масивів даних та/або складної структури, спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи.

РН05. Пропонувати нові рішення, розробляти та наукові проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі і фундаментальні та прикладні проблеми економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів; забезпечувати комерціалізацію результатів наукових досліджень та дотримання прав інтелектуальної власності.

РН06. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми економіки державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

РН07. Застосовувати інноваційні науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю,

нести відповідальність за ефективність освітнього процесу з дотриманням норм академічної етики та доброчесності.

PH08. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

PH09. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані

Відповідність результатів навчання та компетентностей наведена в таблиці 1, відповідність результатів навчання та освітніх компонент – в таблиці 2.

2. Перелік освітніх компонентів та їх логічна послідовність

Назва циклів дисциплін		кількість кредитів ЄКТС	Форма підсумк. контролю
<i>1. Цикл загальної підготовки</i>			
OK.1	Професійна іноземна мова наукового спілкування (англійська)	4	залік
OK.2	Академічна українська мова	3	
OK.3	Філософія науки	3	залік
OK.4	Організація освітнього процесу та педагогічна майстерність	3	залік
OK.5	Практична педагогічна діяльність	4	залік
Обсяг нормативних освітніх компонент		17	
<i>2. Цикл професійної підготовки</i>			
OK.6	Методологія та організація роботи над дисертаційним дослідженням	3	залік
OK.7	Методологія управління науковими проектами	3	залік
OK.8	Теоретичні основи структуризації наукових досліджень	3	залік
OK.9	Інституційний аналіз економічного розвитку	5	залік
OK.10	Педагогічна практика	2	
Обсяг нормативних освітніх компонент		16	
Загальний обсяг освітніх компонент циклу		33	
<i>Вибіркові дисципліни</i>			
ВК 01	Дисципліна 1*	6	залік
ВК 02	Дисципліна 2*	6	залік
Обсяг вибірових освітніх компонент		12	
Загальний обсяг освітніх компонент циклу		45	
Дисертаційне дослідження		195	
Загальний обсяг освітньо-наукової програми		240	

* - освітня компонента визначається за результатами вибору аспіранта відповідно до встановленого порядку.

Логічна послідовність вивчення освітніх компонент визначається їх черговістю за початком вивчення (для освітніх компонент, які вивчаються протягом кількох семестрів початок вивчення освітніх компонент визначається першим семестром їх вивчення).

Черговість вивчення освітніх компонент:

1) освітні компоненти першої черги:

професійна іноземна мова наукового спілкування;

академічна українська мова;

філософія науки;

методологія та організація роботи над дисертаційним дослідженням;

методологія управління науковими проектами;

теоретичні основи структуризації наукових досліджень;

2) освітні компоненти другої черги:

організація освітнього процесу та педагогічна майстерність;

педагогічна практика;

інституційний аналіз економічного розвитку;

3) освітні компоненти третьої черги:

практична педагогічна діяльність;

4) освітня компонента четвертої черги:

дисертаційне дослідження;

5) освітня компонента п'ятої черги:

захист роботи;

6) черговість вивчення інших освітніх компонент визначається навчальним планом.

3. Форми атестації здобувачів вищої освіти

<p>Форма атестації здобувачів вищої освіти</p>	<p>Атестація здобувачів освітнього рівня доктора філософії здійснюється у формі публічного захисту дисертації.</p>
	<p>Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, яке пропонує розв'язання комплексної проблеми в сфері економіки або на її межі з іншими спеціальностями, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики. Дисертація не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації. 8 Дисертація має бути розміщена на сайті закладу вищої освіти (наукової установи).</p>

4. Тематика наукових досліджень за освітньо-науковою програмою (перелік напрямків досліджень не є вичерпним і встановлюється рішенням вченої ради факультету при закріпленні керівника і теми дослідження).

Підприємство як суб'єкт господарювання.

Підприємство як соціально-економічне явище.

Організаційно-правові та економічні форми підприємницької діяльності.

Зовнішньоекономічна діяльність, зв'язки, товарні потоки суб'єктів господарювання та їх інфраструктурне забезпечення.

Підприємство на внутрішніх і світових ринках товарів і послуг.

Економічна безпека підприємницької діяльності.

Власність і її вплив на ефективність діяльності підприємства, форми та шляхи її реалізації на підприємствах.

Маркетингова та логістична діяльність підприємства.

Інвестиційна й інноваційна діяльність підприємства.

Економічні проблеми та механізми ресурсо- та енергозбереження й інтенсифікації виробництва.

Фінансово-економічні результати діяльності підприємства: конкурентоспроможність підприємства на внутрішньому ринку; реструктуризація та санація підприємства; банкрутство та ліквідація підприємства.

Управління виробничо-господарською діяльністю підприємства.

Функції та технології управління підприємством.

Види планування: стратегічне, тактичне планування й оперативно-календарне планування, бізнес-планування.

Принципи та методи управління підприємством.

Інформація та комунікації в управлінні підприємством.

Керівництво та лідерство.

Організаційна культура.

Формування, розвиток, оцінювання, мотивація, використання, переміщення персоналу підприємства.

Ефективність управління персоналом на підприємстві.

Прогнозування перспектив технологічного оновлення підприємств з урахуванням загальних тенденцій науково-технічного розвитку.

5. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

В Українському державному університеті залізничного транспорту функціонує система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості), яка передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- 3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників закладу вищої освіти та регулярне оприлюднення

результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті ЗВО, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;

4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;

5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи здобувачів, за кожною освітньою програмою;

6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;

7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;

8) забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками закладів вищої освіти та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату;

9) інших процедур і заходів.

Система забезпечення закладом вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) за поданням закладу вищої освіти оцінюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО) або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються НАЗЯВО, та міжнародним стандартам і рекомендаціям щодо забезпечення якості вищої освіти.

Логічна послідовність вивчення освітніх компонент визначається їх черговістю за початком вивчення (для освітніх компонент, які вивчаються протягом кількох семестрів початок вивчення освітніх компонент визначається першим семестром їх вивчення).

Таблиця 1. – Матриця відповідності визначених результатів навчання та компетентностей

	Інтегральна компетентність	Загальні компетентності					Спеціальні (фахові) компетентності								
		ЗК01	ЗК02	ЗК03	ЗК04	ЗК05	СК01	СК02	СК03	СК04	СК05	СК06	СК07		
PH01	Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері економіки, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, що передбачає глибоке перосмислення наявних та створенні нових цілісних знань та/або професійної практики.	+	+			+	+								
PH02		+	+					+		+	+		+		
PH03		+	+						+		+				
PH04			+						+		+				
PH05			+		+		+				+			+	
PH06					+		+	+			+				
PH07			+			+					+	+			
PH08														+	
PH09			+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Таблиця 2 – Матриця відповідності результатів навчання та освітніх компонент

Програмні результати навчання	Освітні компоненти									
	ОК01	ОК02	ОК03	ОК04	ОК05	ОК06	ОК07	ОК08	ОК09	ОК10
РН 01						+	+	+	+	
РН 02			+			+	+	+	+	
РН 03			+			+	+	+	+	
РН 04						+	+	+	+	
РН 05			+			+	+	+	+	
РН 06	+	+								+
РН 07				+	+					+
РН 08						+	+	+	+	
РН 09			+			+	+	+	+	

Професор кафедри економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом

Володимир ДИКАНЬ

Професор кафедри економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом

Ірина ТОКМАКОВА

Професор кафедри економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом у

Вікторія ОВЧИННІКОВА

Голова ради молодих вчених Українського державного університету залізничного транспорту

Ганна ОСТРОВЕРХ